

Publ. datum: 20040501

Sopanläggningen krympte

Regionens anläggning för hantering av blandavfall som skall byggas i Käringmossen blir mindre än planerat. Eftersom mängden biologiskt avfall ökar och kartongavfall skallbehandlas på en annan plats, beräknas kapaciteten för blandavfallsanläggningen bli 250 000ton per år. Den nya anläggningen tas i bruk 2007. Ursprungligen trodde man att anläggningens kapacitetskulle vara 430 000 ton per år. Nu krymper också kostnaderna till 90 miljoner då kapaciteten blir mindre.

Hbl, copyright

Publ. datum: 20040424

Vanadin hittades i Dämman redan år 2000

I oktober 2000 hittades 5 mikrogram vanadin per liter i Dämman. Från sjön Dämman får cirka 23 procent av esboborna i västra och södra Esbo sitt vatten. Men då har vattnet genomgått en effektiv reningsprocess och blivit bra hushållsvatten. Miljönämnden i Esbo behandlade år 2002 en rapport om vattenkvaliteten i sjöarna dit vattenrinner från jordtipparna i Käringmossen. Då konstaterade nämnden att vattenkvaliteten i Dämman var god. Endast klorid och vanadinhalterna var lite högre än normalt. Men vattnet fyllde kvalitetskriterierna för hushållsvatten. Social- och hälsovårdsministeriets gränsvärde för klorid i dricksvatten är 250 milligram per liter. Men något gränsvärde för vanadin finns inte. Efter år 2002 finns det inga specifika siffror för vanadin i Dämman. Enligt chefsforskare Matti Löksy vid Dämman's laboratorium undersöker man inte vanadin vid laboratoriet. De siffrorna framgår numera ur det gemensamma programmet för vattenprover från Käringmossen - Vinkelkärr som övervakas av Nylands miljöcentral. - Vi har ett program för forskningsövervakning enligt vilket vi tar prover. Föreligger det särskilda skäl tar vi extra prover, säger Löksy. - Det vatten som går vidare till hushållen från Dämman renas mycket effektivt och fyller alla kvalitetskrav. Ur rapporten om vattenprover från Käringmossen - Vinkelkärr 2003 framgår det att de högsta vanadinhalterna, 210 och 160 mikrogram, har tagits ur provrör som ligger nära bäcken som kommer från Vinkelkärr och Gumböleån som rinner till Dämman. I nästa vecka diskuterar representanter från Nylands miljöcentral och ingenjörbyrå som tagit proverna möjligheten att det kunde ha skett ett fel vid provtagningen. I Kyrkslätt har de grönas fullmäktigemedlem Kristo Savola i en fullmäktigemotion krävt att invånarnas hälsotillstånd kartläggs i området kring Käringmossen.

Bland invånarna förekommer förvånande ofta hjärt- och kärlsjukdomar samt lungproblem. - När jag träffat folk som bor nära Käringmossen har jag fäst mig vid att många har likartade hälsoproblem. Man borde undersöka om vanadin är en gemensam faktor, säger Savola. Tuija Kumpulainen som är ledande läkare i Kyrkslätt har kontaktat experter som vet vad det borde finnas i folk som arbetar på soptippen. Hon har också kontaktat arbetshälsovården för dem som jobbar i soptippsområdet. - Det framgår att ingen där har någon yrkessjukdom. Om de inte har några symptom är det heller ingen idé att undersöka en allmän grupp. - Skulle vi undersöka en viss grupp behövs det också en referensgrupp och då blir det redan en vetenskaplig undersökning som borde utföras av ett universitet. Ur kommunal synvinkel har vi inte hittat någon orsak att göra en kartläggning, säger Kumpulainen.

sonja.hellman, copyright

fakta

Vanadin är ett gift

Vanadin är ett grundämne, en metall som förekommer i över 50 mineraler. Vanadin finns också i flygaskan från kolkraftverk. Sådan flygaska har lagrats på jordtipparna i Käringmossen och Vinkelkärr. Halten vanadin i grundvatten är i allmänhet under 1 mikrogram. Grundvattenprover från 2003 från Käringmossen. Vinkelkärr visar långt högre halter.

Vanadin antas vara ett viktigt spårämne för människan men för stora doser är giftiga.

En rekommenderad risknivå för muntligt intag av vanadin föreslås vara 3 mikrogram per viktkilogram och via inandning 2 mikrogram.

Publ. datum: 20040420

Mikael Nybacka

Brunnsvatten.

Robert Fallenius brunn ligger i ett vattenrikt område nära Esbo gård. Fallenius har inte undersökt vattnet.

Miljö

Ökade halter av vanadin kring Käringmossen Soptippen hot mot grundvattnet

Kvaliteten på grundvattnet i soptippsområdet i Käringmossen blir sämre. Speciellt har invånarna i trakten fäst sig vid att mängden vanadin i vattnet har ökat. Uppgifterna finns att läsa i den första gemensamma slutrapporten för kontroll av vatten i Käringmossen och Vinkelkärr för 2003.

Rapporten har just blivit klar och delats ut till berörda myndigheter. I rapporten berättas det att grundvattnets elektriska ledningsförmåga och kloridhalt visar en ökande trend sedan 1998. Bland annat har invånarna lagt märke till att halten av vanadin har ökat. Vid Nylands miljöcentral, där man övervakar vattenproverna, säger överinspektör Heli Herkamaa att det är för tidigt att kommentera mätresultaten. - Vi måste ta nya prover för att med säkerhet kunna uttala oss om varifrån vanadinet kommer. Det finns två möjligheter. Antingen finns det någonting i soptippsområdet som förorsakar de höjda halterna eller så beror förekomsten på att vanadinnmängden i berggrunden är

hög just här. - Jag håller på att utreda bakgrundsfaktorerna för just den här platsen. Det kan finnas saker som påverkat proverna som att provrören fungerat dåligt eller att provet varit grumligt.

Grumliga prover En stor del av proverna har varit grumliga, visar rapporten. Forskningschef Lauri Waltari vid ingenjörbyrå Paavo Ristola Oy som utfört provtagningen säger att det grumliga vattnet i rören där proven tas beror på att marken är så finkornig att det påverkar vattenproverna. - Om det till exempel finns vanadin i proverna kan det bero på berggrunden. För att få ett säkert svar på vad det är frågan om tas det nya prover i maj där vi silar vätskan för att få ett klart vatten att undersöka. I det här skedet finns det ingen som vill berätta för Hbl vad de har för uppfattning om orsakerna till förekomsten av vanadin i grundvattnet. Invånarna i Esbogårds egnahemsförening r.f. har sin åsikt klar: vanadinet kommer från Esbo stads jordtippar i Vinkelkärr och vid Käringmossvägen. Där har staden enligt ett beslut av miljönämnden lagrat bland annat flygaska från Finno kolkraftverk åren 1992-1999. Som grund för sin åsikt har invånarna använt en rapport från Statens tekniska forskningscentral där det framgår att flygaska från kolkraftverk bland annat innehåller vanadin. Gränsvärden saknas Vanadin är ett så främmande ämne att det i Finland inte finns några gränsvärden för hur mycket det får finnas i hushållsvattnet. Nästan alla som bor i närheten av soptippsområdet har borrhunn. Rapporten uppger att de fastigheters hushållsvatten som undersökts i huvudsak fyller kvalitetskraven. - De som har borrhunn får sitt dricksvatten från ett sådant djup att vattnet är rent. Har man ringbrunn finns det däremot risk för att grundvattnet i brunnen är smutsigt. Därför borde alla som har ringbrunn undersöka sitt vatten, säger en av invånarna, Matti Jokinen. Robert Fallenius bor i det område där vattnet rinner till från Käringmossen. Fallenius har ringbrunn men har inte undersökt vattnet. I Fallenius brunn finns det alltid vatten för den ligger i ett vattenrikt område nära Esbo gård. - Det får inte komma skräp i min brunn. Jag vill bevara den och inte skaffa borrhunn. Mitt brunnsvatten får inte förstöras.

Sonja Hellman, copyright

fakta

För mycket vanadin är farligt Vanadin förekommer i naturen i mer än 50 metaller.

Jordskorpans medeltal för vanadin är 100--170 milligram per kilo. I grundvattnet är medelförekomsten 0,04--2,0 mikrogram per liter. Vanadin anses vara ett viktigt mineral för människan och det dagliga vanadinbehovet är några tiotal mikrogram. Men en för stor dos kan vara ödesdiger. Den lägsta risknivån för muntligt intag av vanadin föreslås vara 3 mikrogram per viktkilogram. En dödlig dos av vanadin anses vara 60--120 milligram. Vanadin kommer ut i luften vid förbränning av olja och stenkol. Genom effektiva filter har man lyckats minska mängden som kommer ut i luften men det fasta avfallet som uppstår vid filtreringen som flygaska och

svavelreningsprodukt, är problemavfall.

Källa: Maarakentamisessa käytettävien teollisuuden sivutuotteiden riskinarviointi, VTT,1999.
sonja hellman, copyright

Publ. datum: 20040415

Mikael Nybacka

Hoppar på tåget. Petri Kouvo tar över sophanteringens i ett läge där tåget redan startat från stationen och där det gäller att fortsätta styra.

Profil Född: 1963 Utbildning: Tekn.dr. (miljöteknik), dipl.ing (kraftverksteknik).

Familj: Fru och två barn. Bor: Egnahemshus i Fågelberga, Esbo. Kör: Citroën, motorcykel.

Favoritdryck: Rödvin Senast sedda film: Kaurismäkis Mannen utan minne

Senast lästa bok: Tuulen Puolella av Leena Lehtolainen, deckare. Uppskattar: Fritid i fridfull natur.

Avskyr: Oföretagsamhet.

Sophanteringens fick ny direktör Avfallshanteringsdirektör Petri Kouvo vid Huvudstadsregionens samarbetsdirektör SAD är sedan mitten av mars regionens högsta chef och ansvarig när det gäller sopor. Han efterträder Juha Kaila som sade upp sig i december. Hans arbetspar, utvecklingsdirektör Jukka Paavilainen har också sagt upp sig innan Kouvo tillträdde. Kaila och Paavilainen har satt igång en utvecklingsprocess för sophanteringens som Kouvo nu får ta över. Från och med år 2007 fyller inte soptippen på Käringmossen längre EU:s direktiv och då skall den nya sophanteringsanläggningen tas i bruk. Håller tidtabellen eller måste ni göra upp en krisplan? - Vårt mål är att tidtabellen skall hålla. Tidtabellen kan bromsas av en långdragen besvärprocess och av att vi försöker hitta de bästa möjliga tekniska lösningarna för anläggningen. Det finns plats att fortsätta lagra sopor på soptippen men det gör vi ogärna eftersom den nya delen är byggd för mindre skadligt avfall. Vi måste i varje fall förbereda oss på att den nya anläggningen inte blir helt klar i tid. Vad vi då gör med avfallet tar vi ställning till då. Hur ser du på problemet där soptransportföretag får föra sina sopor till egna anläggningar och inte till de kommunala soptipparna? - Vår miljöjurist är med i en delegation där representanter från den privata sophanteringssektorn och den kommunala sektorn grannar på spelregler, den privata sektorns roll och hur sophanteringens skall organiseras. Gruppen sammanträder ett par gånger per år. Mitt mål är att upprätthålla en diskussion, få till stånd helhetslösningar och hålla styr på utgifterna samt öka återvinningen. Hur ser du på frågan om producentansvar, där producenten garanterar att förpackningen tas om hand för sophantering då den blivit avfall. Hur borde praxis vara i Finland? Det finns exempel på lyckat producentansvar hos oss där bilringar går till återvinning, likaså elektronikskrot. När det gäller glas och kartongförpackningar har mycket hänt på de 20 år sedan SAD började samla glas. Glaset återvinns nu på flera ställen. När det gäller förpackningar kan säkert kommun och privatsektorn samarbeta. I år tar SAD:s styrelseställning till om glasinsamlingskärlen försvinner ur gatubilden.

sonja hellman, copyright

Publ. datum: 20040408

Jättekompst byggs i Käringmossen i Esbo

En ny anläggning för efterkompostering byggs i Käringmossen, med start i juli. Biologisktavfall från hushållen i huvudstadsregionen ska behandlas i anläggningen. I den gamla anläggningen mognade komposten inte tillräckligt för efterkomposteringen utomhus, varför tippen haft luktproblem. Vid Käringmossen ska också orsakerna till att mängden sopor minskar utredas. Samhällsavfallet har minskat markant, främst därför att sophanteringsföretaget Lassila & Tikanoja för sopor till sin egen anläggning. De uteblivna soporna ger ett inkomstbortfall på 4,3 miljoner euro.

hbl, copyright

Påverka sophanteringens

Esbo. Miljökonsekvenserna av de nya sophanteringsprojekten i Käringmossen i Esbo ska nu bedömas. Skriftliga åsikter kan lämnas till Finlands Miljöcentral fram till den 27 maj.

Diskussion och information för allmänheten ordnas i Honkamaja, Nupurbölevägen 24 i Esbo den 30

mars klockan 18.
hbl, copyright